

KRÁTKODOBÉ VÝUKOVÉ PROGRAMY NABÍZENÉ
STŘEDISKEM EKOLOGICKÉ VÝCHOVY SEVER
V HORNÍM MARŠOVĚ

*Následující programy probíhají v areálu
Domu obnovy tradic, ekologie a kultury – DOTEK
a v blízkém okolí obce Horní Maršov (východní Krkonoše)*

OBSAH

Přírodní zahrada na DOTEK

Objevujeme přírodu za humny

Vývoj krajiny východních Krkonoš

Procházka po Zemi

Na návštěvě u Josífka Hofmanna

Člověk a strom aneb Století Wolfganga Wimmera

CESTY NA DOTEK

Cesta do lesa

Cesta za vodou

Cesta duchovní

Cesta dřeva

Cesta pověstí, příběhů a pohádek

Cesta dávných turistů

Cesta do divočiny

Cesta horských hospodářů

Cesta kamenitá

Cesta pašeráků

Cesta vyhnaných

QUESTY NEBOLI HLEDAČKY

O síle ducha a slabosti matérie

LAHMER si hlavu a foť

aneb Chceš mít Maršov v hledáčku, přijď na naši hledáčku!

Přírodní zahrada na DOTEK

Objevování přírodní zahrady všemi smysly.

V čem je krkonošská přírodná zahrada jiná než většina ostatních zahrad? Děti pomocí smyslů a drobných her prozkoumají přírodní zahradu a odhalí její principy. Seznámí se (i chuťově) s běžnými druhy bylinek a jejich významem. Součástí programu je zapojení do tvorby dalších přírodních prvků v zahradě (drobná práce).

Vhodné k zařazení do předmětů:

prvouka, přírodověda, pracovní činnosti

Vzdělávací oblasti:

Člověk a jeho svět, Člověk a svět práce

Pro žáky **mateřských škol** a žáky **1.-3.třídy ZŠ**

Pro skupinu **15–25 žáků**,
jiné počty konzultujte předem

Délka programu: 150 min.

Program je nabízen **od poloviny dubna do poloviny října**

Cena za 1 žáka: 60 Kč, doprovod zdarma

Objevujeme přírodu za humny

Zkoumání kvality vody v potoce pomocí jednoduchých badatelských metod.

Žáci si v Lysečinském potoce v Horním Maršově sami naloví vodní živočichy a s pomocí klíče je určí. Porovnají různá přizpůsobení životu v potoce a vývojová stádia živočichů a dozví se o závislosti jednotlivých druhů na kvalitě vody. Starší žáci sami vyzkouší metody biomonitoringu, které pak budou moci aplikovat u vodních toků ve svém bydlišti. Zjistí v tabulkách citlivost nalezených živočichů na znečištění a podle toho posoudí kvalitu vody a pro srovnání určí pH vody v potoce i jiných zdrojích.

Vhodné k zařazení do předmětů:

prvouka, přírodověda, přírodopis, biologie

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět, Člověk a příroda

Průřezové téma Environmentální výchova (ZŠ),
Člověk a životní prostředí (SŠ)

Ve variantách **pro žáky 1. a 2. stupně ZŠ a SŠ**

Pro skupinu **15–30 žáků**, jiné počty konzultujte

Délka programu: 180 min.

Program je nabízen **od dubna do října**.

Cena za 1 žáka: 70 Kč, doprovod zdarma

Vývoj krajiny východních Krkonoš

Proměny krkonošské krajiny od dob před příchodem člověka až po dnešek.

Krajina se měnila miliony let, ale po staletí k tomu v Krkonoších významnou měrou přispěl i člověk. Jaké stopy v krajině naši předkové zanechali a co naopak navždy odstranili? Proč a jak došlo k změně druhové skladby lesa, co je to budní hospodaření? Jak zacházíme s krajinou v současnosti a jaká ji čeká budoucnost? Vycházka prostorem a časem do okolí Horního Maršova, výklad je doplněn místními pověstmi a příběhy a oživen aktivitami (např. stará řemesla).

Vhodné k zařazení do předmětů:
dějepis, zeměpis, přírodopis

Vzdělávací oblast:
Člověk a příroda, Člověk a společnost

Průřezové téma: *Environmentální výchova (ZŠ), Člověk a životní prostředí (SŠ)*

Pro žáky 2. stupně ZŠ a SŠ

Pro skupinu 15–30 žáků, jiné počty konzultujte předem

Délka programu: 240 min.

Program je nabízen celoročně, vhodnější období od dubna do října

Cena za 1 žáka: 80 Kč, doprovod zdarma

Procházka po Zemi

Objevování přírody všemi smysly.

Vydáme se do přírody a budeme ji zkoumat trochu jinak, než jsme zvyklí. Kolik smyslů umíme použít v přírodě a jaké zážitky nám mohou poskytnout? Víte, jak voní krkonošský les? Co všechno můžeme „přečíst“ rukama ve stromové kůře? A co se skrývá v korunách stromů nebo pod kloboučkem houby? Procházku si zpestříme tvořením z přírodních materiálů.

Vhodné k zařazení do předmětů:
prvouka, přírodopis, výtvarná výchova

Vzdělávací oblasti: *Člověk a jeho svět*

Pro žáky mateřských škol a žáky 1. stupně ZŠ

Pro skupinu 15–25 žáků, jiné počty konzultujte předem

Délka programu: 150 min.

Program je nabízen od poloviny dubna do poloviny října

Cena za 1 žáka: 60 Kč, doprovod zdarma

Na návštěvě u Josífka Hofmanna

Hospodaření v domácnosti před sto lety a dnes.

Přijďte si vyzkoušet, jak se dříve vařilo a hospodařilo v domácnosti a jak si dřív děti hrály! Během interaktivní komentované prohlídky Domu obnovy tradic ekologie a kultury vás čeká nejedno překvapení a taky pečení moučných placek na ohni v černé kuchyni. Celý program probíhá uvnitř domu (vhodné k návštěvě i za deštivého počasí).

Vhodné k zařazení do předmětů:
prvouka, pracovní činnosti

Vzdělávací oblasti: *Člověk a jeho svět*

Pro žáky mateřských škol a žáky 1. a 2. třídy ZŠ

Upozornění: *program lze uskutečnit pro skupinu 10 žáků, avšak může se několikrát po sobě opakovat nebo jej lze domluvit v kombinaci s jinými aktivitami v rámci areálu DOTEK (např. staré řemesla-zpracování lnu apod.) – skupiny žáků se prostřídají!*

Délka programu: *45-60 min.*

Program je nabízen celoročně.

Cena za 1 žáka: *40 Kč, doprovod zdarma*

Člověk a strom aneb Století Wolfganga Wimmera

Jakými činnostmi člověk ovlivňuje podobu krajiny.

Turisticky nenáročná vycházka s průvodcem v okolí Domu obnovy tradic, ekologie a kultury vás provede příběhem člověka, který se na přelomu 16. a 17. století stal svědkem dramatických proměn východních Krkonoš – od „divočiny“ až po hospodářsky využívanou krajinu. Během vycházky si také budete moci sami vyzkoušet několik drobných aktivit a dovedností a navštívíte renesanční kostel v Horním Maršově – nejstarší stavební památku východních Krkonoš.

Vhodné k zařazení do předmětů:
dějepis, zeměpis, přírodopis

Vzdělávací oblast: *Člověk a příroda,
Člověk a společnost*

Průřezové téma: *Environmentální výchova (ZŠ),
Člověk a životní prostředí (SŠ)*

Pro žáky 2. stupně ZŠ a SŠ

Pro skupinu do 30 žáků

Délka programu: *90 min.*

**Program je nabízen celoročně,
vhodnější období od dubna do října**

Cena za 1 žáka: *50 Kč, doprovod zdarma*

*Programy probíhají v Horním Maršově (Krkonoše)
a areálu DOTEK – Dům obnovy tradic, ekologie a kultury,
Horská 175, 542 26 Horní Maršov,*

www.sever.ekologickavychova.cz

→ EkocentrumDOTEK

Kontakt pro objednání programu:

tel.: **739 203 205**

E-mail: **sever-prihlasky@ekologickavychova.cz**

Dále nabízíme

Sezónní programy, spojené s významnými dny a dočasnými výstavami – např. v předvánočním a předvelikonočním období či ke Dni Země. Vyžádejte si aktuální sezónní nabídky.

Prohlídky areálu barokní fary – Domu obnovy tradic, ekologie a kultury DOTEK, včetně tkalcovské dílny a hravé miniexpozice „Jak žít a přežít v přírodě i civilizaci“ a renesančního kostela.

Cesty na DOTEK

Nabízíme vám tipy na zajímavé vycházky po tematických cestách v okolí Horního Maršova s tištěným průvodcem a mapou s vyznačenými zastávkami na zajímavých místech.

Dostanete také **badatelský list** s otázkami, úkoly a náměty ke zkoumání terénu, cestovní sadou pomůcek (na zapůjčení), bez nichž by některé úkoly nešly vyřešit.

Většina cest je koncipována jako okruh, který začíná a končí v infokoloniále DOTEK.

U popisu některých cest však najdete upozornění, že sice z DOTEKu vycházejí, avšak nejsou okružní (tzn. z posledního bodu se vrátíte cestou, která není součástí popsaného tematického okruhu).

Pokud se rozhodnete pro plnění úkolů v badatelském listu, připočítejte si k vycházce nejméně jednu hodinu navíc!

CENA:

Základní poplatek za tištěného průvodce s informacemi a jeden badatelský list: **20 Kč**, za každý další badatelský list 10 Kč.

Upozornění: Na batůžky s pomůckami vybíráme zálohy od 100 do 500 Kč (1 batůžek je cca pro 4 osoby).

Podrobné informace získáte v našem infokoloniálu v Horním Maršově.

Otevřeno je denně 9.00–17.00
(v letní sezoně 9.00–18.00).

Pro větší skupinu doporučujeme se objednat předem.

 DOTEK
DŮM OBNOVY TRADIC, EKOLOGIE A KULTURY

Horská 175
542 26 Horní Maršov
tel. 739 203 205

sever-hm@ekologickavychova.cz

CESTA DO LESA

Délka trasy: 5 km

Badatelský list: pro 1. a 2. stupeň ZŠ

V okolí Horního Maršova můžete objevit, čím jsou lesy důležité, jak se liší jejich různé typy, čím jsou v Krkonoších ohroženy i jak jim lze pomoci. Můžete si zkusit některá tajemství lesa sami objevit.

Od dubna do října

CESTA ZA VODOU

Délka trasy: 5,5 km

Badatelský list: pro děti ve věku 10 – 15 let

Tato cesta vám ukáže, kde se voda v přírodě bere, jak se pohybuje a kdo v ní žije. Podíváme se také na to, jak lze vodu využít a proč je voda dobrým sluhou a zlým pánem.

Od dubna do října

CESTA DUCHOVNÍ

Délka trasy: 5 km

Badatelský list: pro 1. a 2. stupeň ZŠ

Zveme vás na procházku po duchovních památkách a místech Horního Maršova. Cesta vás provede zajímavými místy spojenými s duchovním životem i místy, která sama mají „genia loci“. Poznáte skvosty sakrální architektury a naleznete náměty i místa pro rozjímání.

Celoročně i v zimních měsících (pokud není sníh)

CESTA DŘEVA

Délka trasy: 5 km

Badatelský list: pro 1. a 2. stupeň ZŠ a SŠ

Cesta vám prozradí, jak lidé těžili dřevo v lesích východních Krkonoš, uvidíte milíř a milířiště. Zjistíte, jak a proč změnili naši předkové původní přirozenou druhovou skladbu zdejších lesů a jak se dnes snaží vrátit lesům optimální druhové složení. Jako bonus si můžete zapůjčit Presslerův nebozez na zjišťování stáří stromů.

Celoročně i v zimních měsících (pokud není sníh)

CESTA POVĚSTÍ, PŘÍBĚHŮ A POHÁDEK

Badatelský list: „Cesta za maršovskou pověstí bratří Grimmů“ pro děti předškolního a raně školního věku (odehrává se na trase dlouhé 2 km)

Cesta není myšlena jako jedna trasa propojující společně místa spojená s pověstmi a příběhy, ale jako nabídka několika zajímavých míst v Maršově a okolí, která můžete libovolně zařadit do svých výletů. Pro menší děti je však připraven badatelský list s malým pohádkovým okruhem. Každý kraj má své pověsti, pohádky a příběhy, které mu dodávají půvab a ozvláštňují konkrétní místa v krajině. Ať jsou to boží muka, tajemná skaliska, kouzelná studánka, kříž v lese...

Od května do září

CESTA DÁVNÝCH TURISTŮ

Delší varianta: 12 km

Kratší varianta: 6 km

Badatelský list: pro 1. a 2. stupeň ZŠ

Dvě varianty: delší varianta 12 km (část trasy vede po polské straně hor, trasa vychází od DOTEKU, ale není okružní).

Kratší varianta 6 km (trasa vychází od DOTEKU a vede do Svobody nad Úpou, odtud se můžete pěšky nebo autobusem vrátit na DOTEK nebo s doplňujícím průvodcem vyrazit pod Černou horou zpátky na DOTEK, pak se cesta stane okružní – zpáteční část ze Svobody nad Úpou je dlouhá 7,5 km).

Cesta vás provede krajinou Rýchor tak, jak ji procházeli dávní i novodobí turisté. Představí vám turisticky vyhledávaná místa – prameny, široké rozhledy, skalní útvary, drobné památky, horské boudy i zaniklé osady. Ukáže vám, jak se lze v krajině orientovat pomocí turistického značení současného, historického i takřka budoucího.

Celoročně i v zimních měsících (pokud není sníh)

CESTA DO DIVOČINY

Délka trasy: 12 km

Badatelský list: pro 1. a 2. stupeň ZŠ

Cesta vám bude vyprávět o krkonošské divočině, jak vznikla, jak vypadala v minulosti, co z ní zůstává dnes a jak se vrací zpět. Prozradí vám, jaké stromy v krkonošských lesích rostly v minulosti a jaké zde rostou nyní. Seznámíte se s živočichy, kteří zde žili a žijí a kteří se do Krkonoš vracejí.

Od dubna do října

CESTA HORSKÝCH HOSPODÁŘŮ

Délka trasy: 6,5 km (trasa vychází od DOTEKU, ale není okružní, zavede vás i na polskou stranu hor)

Badatelský list: pro 2. stupeň ZŠ a SŠ

Cesta vám představí práci, život i dějiny krkonošských hospodářů. Představí vám Krkonoše jako krajinu obhospodařovanou člověkem po staletí. Budete procházet historií i současností vztahu člověka a krajiny. Projdete údolím, v kterém se uchovaly příběhy lidí a jejich práce, a které by bez člověka vypadalo zcela jinak.

Od května do zří

CESTA KAMENITÁ

Délka trasy: 4 km

Badatelský list: pro 2. stupeň ZŠ a SŠ

Pojďte odhalit dávnou minulost Krkonoš, kdy vznikaly skalní věže a jeskyně. Čeká nás tajemství krasových jevů a vyzkoušíte si i práci s geologickým kladívkem. A trochu nahlédneme i do krkonošského podzemí.

Celoročně i v zimních měsících (pokud není sních)

CESTA PAŠERÁKŮ

Délka trasy: 8 km (trasa začíná v Albeřicích 6 km od Maršova, částečně vede po polské straně hor a zavede vás zpět k výchozímu bodu do Albeřic)

Badatelský list: pro 2. stupeň ZŠ a SŠ

Cesta pro ty, kteří se odváží mezi krkonošské pašeráky. Dozvíte se, proč se pašovalo, co, odkud a kam. Cesta vyzkouší vaši fyzickou zdatnost i důvtip. Na hranicích dvou států můžete prožít příběhy, které se zde odehrávaly před sto a více lety. Najít „pašerácké poklady“ vám pomůže zapůjčena GPS.

celoročně i v zimních měsících (pokud není sních)

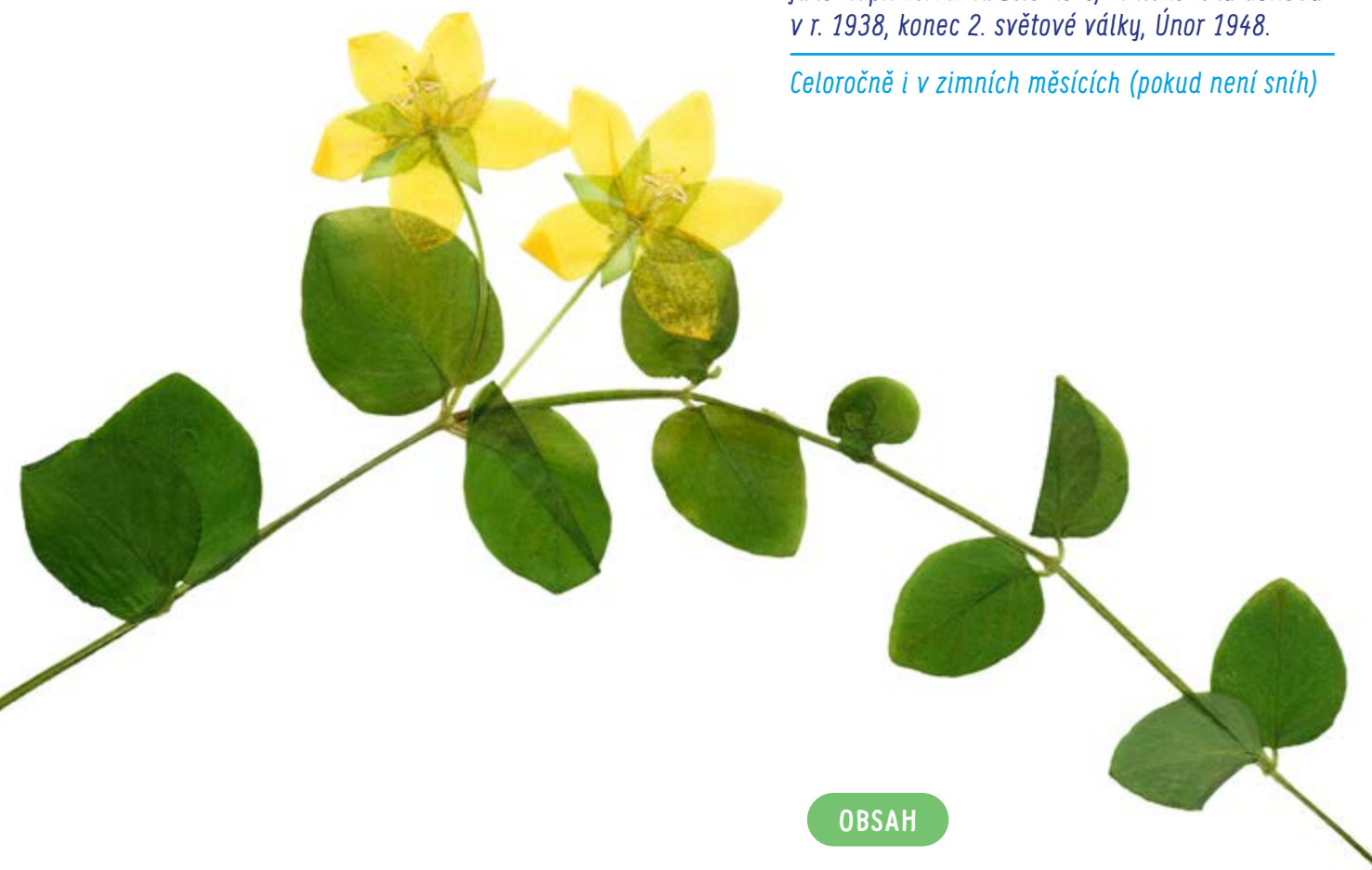
CESTA VYHNANÝCH

Délka trasy: základní trasa 8 km (v okolí trasy jsou vyznačena další doporučená místa k návštěvě)

Badatelský list: pro 2. stupeň ZŠ a SŠ

Tato cesta se proplétá dějinami a sleduje osudy těch, kteří museli nedobrovolně opustit své domovy zde v horách – ať již z důvodů náboženských, politických, ideologických, národnostních. Zjistíme, jak se do kraje promítaly historické události jako např. bitva na Bílé hoře, Mnichovská dohoda v r. 1938, konec 2. světové války, Únor 1948.

Celoročně i v zimních měsících (pokud není sních)

QUESTY neboli hledačky

*Pro ty, kteří rádi luští
tajenky, objevují zajímavá
místa a pátrají po pokladu,
nabízíme dvě hledačky
v Horním Maršově
a nejbližším okolí. Stačí zajít
do infokoloniálu DOTEK pro
tištěného průvodce a mapku
a můžete vyrazit. ŽDARMA!*

O SÍLE DUCHA A SLABOSTI MATÉRIE

*Cca 90 minut
Pro děti od 10 let
Vhodné celoročně*

Při procházení se ponoříte do historie Horního Maršova a východních Krkonoš a zároveň odhalíte důležitost podnikavosti a tvořivosti a zajímavosti ze života významné místní osobnosti. Unikátní hudební tajenka dovede úspěšné řešitele k pokladu.

LAHMER SI HLAVU A FOŤ aneb CHCEŠ MÍT MARŠOV V HLEDÁČKU, PŘIJĚ NA NAŠI HLEDÁČKU!

*cca 60 minut
Pro děti od 10 let
Vhodné na roční období bez sněhu.*

Objevování krajiny a obce před více než sto lety a porovnávání s jejich současnou podobou. Nejen milovníci starých fotografií si přijdou na své.

*Horská 175
542 26 Horní Maršov
tel. 739 203 205*

sever-hm@ekologickavychova.cz

OBSAH